

سۇئال

پۇتبول كەسىپى بىلەن شۇغۇللىنىشنىڭ ھۆكۈمى قانداق؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت ۋە سالاملىرى بولسۇن.

"پىقھى توپلاملىرى" 2-توم 69-بەتتە "ئېھتىراپ" دېگەن سۆزنى مۇنداق چۈشەندۈرگەن: كەسىپ قىلىش ياكى كەسىپ ئۈچۈن ھۈنەر ئۆگىنىش دېمەكتۇر. ھۈنەر دېگەن: ئىنسان مەشغۇل بولىدىغان ۋە مەشھۇر بولغان ئىشلاردۇر، خۇددى پالانى ئانداق ئۇستام، مۇنداق ئۇستام دېيىش ئارقىلىق ئۇ كىشىنىڭ قىلغان ئىشى ۋە ئادىتىنى بىلدۈرىدۇ، ھۈنەر دېگەن سۆزگە سانائەت، ئىش دېگەندەك سۆزلەر مەنىداش كېلىدۇ.

ئەرەبچىدە "ئىمتىھان" دېگەن سۆز بىلەن ئېھتىراپ "دېگەن سۆزنىڭ مەنىسىدە ھېچ پەرق يوق، چۈنكى ھەر ئىككىسى بىر-بىرىگە مەنىداش سۆز بولۇپ، ھەر ئىككىسىدىن قىلغان ئىشىغا ماھىر بولۇش مەقسەت قىلىنىدۇ. مۇشۇ مەنادا پىقھى ئالىملىرى لۇغەت ئالىملىرىغا مۇۋاپىق كەلگەن، ئۇلار ھۈنەر-سانائەتنىمۇ بىرەر كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئىشلىتىدۇ. [پىقھى توپلاملىرى" 2-توم 69-بەت].

ھېچ بىر كىشىنىڭ پۇتبول ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئويۇنلارنى ئويناشتىن سىرت كەسىپ قىلىۋېلىش توغرىسىدا پەتىۋا بېرىشى توغرا بولمايدۇ، چۈنكى ھازىرقى دەۋرىدە مۇشۇ ئويۇندا يۈز بېرىۋاتقان ئىشلار، ئويۇن ئوينىلىۋاتقان مۇھىتقا سەل قارىماسلىق كېرەك، بۇ ئويۇن جەريانىدا ئۇلارنىڭ ئەۋرەت سانلىدىغان يەرلىرى ئېچىلىپ قالىدۇ، نامازنىڭ ۋاقتىنى ئۆتكۈزۈۋېتىدۇ، تۈرلۈك پىتنە-پاساتلارغا ئۇچرايدۇ، ئەزىيەت ۋە خەتەرگە ئۇچرايدۇ، ئۇنىڭدىن باشقا تائەت-ئىبادەتلەرگە سەل قارىلىپ قالىدۇ.

شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئىبراھىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ھازىرقى دەۋرىدە توپ ئويناش بىلەن بىرگە توپ ئويناشنى چەكلەشنى تەقەززا قىلىدىغان نۇرغۇن چەكلەنگەن ئىشلار يۈز بېرىدۇ، بۇ ئىشلارنى يىغىنچاقلاپ مۇنداق بايان قىلىمىز:

بىرىنچى: بىزدە ئىسپاتلانغان دەلىللەرگە كۆرە، ناماز ۋاقتىدا توپ ئويناش، توپ ئوينىغۇچىلار ۋە كۆرگۈچىلەرنىڭ نامازنى ياكى جامائەت نامىزىنى تەرك قىلىشىغا ياكى نامازنى كېچىكتۈرۈپ ۋاقتى چىقىپ كەتكەندە ئوقۇشقا سەۋەپ بولىدۇ، ھەر

قانداق ئىش نامازنى شەرىئى ئۈزۈرسىز ئۆز ۋاقتىدا جامائەت بىلەن ئادا قىلىشقا توسالغۇ بولىدىكەن شەكسىز ھارام بولىدۇ۔
چەكلىنىدۇ.

ئىككىنچى: بۇ ئويۇننىڭ تەبىئىتىگە، تەرەپپازلىق، پىتنە قوزغاش، ئۆچمەنلىكنى كۈچەيتىش قاتارلىق ناچار ئىللەتلەر بار، بۇ ئىسلام دىنى دەۋەت قىلىۋاتقان كەڭ قورساقلىق، كېلىشىپ ئۆتۈش، قېرىنداشلىق، نەپسىنى ئۆچمەنلىك، نەپرەت ۋە سىغىشالماسلىق قاتارلىق ئىللەتلەردىن پاكلاش چاقىرىقىنىڭ ئەكسىنى نەتىجە بېرىدۇ.

ئۈچىنچى: ئويۇندا ئويۇنچىلارنىڭ جىسمىغا يېتىدىغان بىر-بىرى بىلەن ئۈسۈشۈپ كېتىش، تېپىشىپ كېتىش قاتارلىق خەتەرلىك ئىشلار بار، ئۇنىڭدىن باشقا مەيداندا بىر-بىرىنى يىقىتىۋېتىش، ھۇشىدىن كېتىش، پۇت-قوللىرى سۇنۇپ كېتىش قاتارلىق ئىشلاردىن ساقلاڭغىلى بولمايدۇ، ئويۇن ئوينىلىۋاتقاندا، توپ مەيدانىنىڭ يېنىدا جىددى قۇتقۇزۇش ماشىنىلىرىنىڭ ھازىر بولىشى بۇنىڭ ئوچۇق ئىسپاتىدۇر.

تۆتىنچى: تەنتەربىيە ئويۇنلىرىنى دۇرۇس دېيىشتىن بولغان مەقسەت: بەدەننى جۇشقۇنلاندۇرۇش، ھەربى مەشىق قىلىش، ئاستا خاراكتېرلىق كېسەللەردىن قۇتۇلۇش قاتارلىقلاردىن ئىبارەتتۇر، لېكىن ھازىرقى توپ ئوينىغۇچىلار يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئىشلاردىن ھېچ بىرىنى مەقسەت قىلمايدۇ، بەلكى بۇ ئويۇندا بىز يۇقىرىدا بايان قىلغان جىسمىنى خەتەرگە دۇچار قىلىش، ئويۇنچىلار ۋە تاماشىبىنلار كۆڭلىگە ئۆچمەنلىك ۋە پىتنە-پاساتنى كۈچەيتىشتىن باشقا ئىقتىسادنى خاتا-باتىل ئىشلارغا سەرپ قىلىش بولىدۇ، بەلكى ئىش چەكتىن ئېشىپ تاماشىبىنلارنىڭ تەرەپپازلىق قىلىپ بەزى ئويۇنچىلارغا ھۇجۇم قىلىش ۋە ئۆلتۈرۈش ھادىسىسىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، بىر قانچە ئاي ئىلگىرى بىر شەھەردە ئېلىپ بېرىلغان مۇسابىقە جەريانىدا مۇشۇنداق ئەھۋال يۈز بەرگەن، بۇنىڭ ئۈزىلا بۇ ئويۇننى چەكلەشكە كۇپايە قىلىدۇ". ئاللاھ توغرا يولغا مۇۋەپپەقىيەت قىلسۇن. [ئىبنى ئىبراھىم پەتىۋالىرى" 8-توم 116-117-بەت].

يۇقىرىدا بايان قىلىنغاندەك چەكلەنگەن ئىشلار يۈز بەرمەيدىغان، بەدەننى كۈچلەندۈرۈش، جۇشقۇنلاندۇرۇش ۋە بەزى كېسەللىكلەردىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئوينىلىدىغان ئويۇنلار توغرا بولىدۇ.

شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئىبراھىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئەسلىدە تەنتەربىيە ئويۇنلىرى تىنچ ۋە پاكىزە ھالەتتە ئېلىپ بېرىلسا توغرا بولىدۇ، بۇنى ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ "چەۋەندازلىق" ناملىق كىتابتا بايان قىلغان، شەيخ تەقىيىددىن ئىبنى تەيمىيە ۋە باشقا ئالىملارمۇ بايان قىلغان، ئەگەر بۇ ئويۇندىن بولغان مەقسەت: جىھادقا تەييارلىق قىلىش، ئۇرۇش تاكتىكىلىرىنى ئۆگىنىش، جۇشقۇن بولۇش، ئاستا خاراكتېرلىق كېسەللىكلەردىن ساقلىنىش، مەنەۋىيىتىنى كۈچلەندۈرۈش بولسا، ئويۇنچىلارنىڭ نىيىتى توغرا بولسا، بۇ تەرغىب قىلىنىدىغان ئويۇنلار ھېسابلىنىدۇ، ھەممەيلەن ئۈچۈن بىر-بىرىنىڭ جىسمىغا ۋە ھاياتىغا زىيان يەتكۈزمەسلىك، ئويۇنچىلار ئارىسىدا ئۆچمەنلىك ۋە ئاداۋەت پەيدا قىلىدىغان ئىشلارنىڭ بولماسلىقى، ئۇلارنىڭ ئويۇندىنمۇ مۇھىم بولغان ئىشلاردىن چەكلىنىپ قالماسلىقى، ئاللاھنى زىكر قىلىش ۋە نامازدىن چەكلىنىپ قالماسلىقى شەرت

قىلىنىدۇ. [ئىبنى ئىبراھىم پەتىۋالىرى "8-توم 118-بەت].

شەيخ رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ: "ھازىرقى تەرتىپ، ئىنتىزام بىلەن ئويۇنچىلارنى ئىككىگە ئايرىپ نەتىجە قازانغانلارغا مۇكاپات بېرىش ياكى بەرمەسلىك ئاساسىدا ئايرىم شەكىلدە توپ ئويناشمۇ توغرا بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ئويۇنمۇ نامازدىن ۋە ئاللاھنى ياد ئېتىشتىن چەكلەپ قويۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرگە باشقىلارنىڭ ماللىرىنى ھەقسىزلىق بىلەن يەۋېلىش بولىدۇ ۋە بۇنىڭغا قىمارمۇ قېتىلىدۇ، بۇ ئويۇن بەزى تەرەپتىن شاخماتقىمۇ ئوخشاپ قالىدۇ.

ئەمما بىر ئىككى توپنى تەرتىپلىك شەكىل بىلەن ئەمەس ئىختىيارى تىپىپ ئوينىسا ھېچ نەرسە بولمايدۇ، چۈنكى بۇنداق ئويناش چەكلەنگەن ئىشلارنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ. ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر. [ئىبنى ئىبراھىم پەتىۋالىرى "8-توم 119-بەت].

ئىلگىرى بىز 22305- نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىدا پۇتبول ئويناشنىڭ توغرا بولۇشىنىڭ شەرتلىرى ۋە بۇ توغرىدىكى مەلۇماتلار تەپسىلىي بايان قىلىنغان.

ئۈچىنچى شەرت: توپ ئوينىغۇچى ئۆزىنىڭ ھەممە ۋاقتىنى ئەمەس بەلكى كۆپ ۋاقتىنىمۇ ئويۇنغا سەرپ قىلماسلىق ياكى كىشىلەر ئارىسىدا توپچى، بۇنىڭ ئىشى توپ ئويناش دېگەندەك نامغا قالماسلىقى كېرەك، چۈنكى بۇنداق كىشىگە ئاللاھ تائالانىڭ مۇنۇ ئايىتىنىڭ توغرا كېلىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەيمىز: ﴿الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتُهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَأَلْيَوْمَ نَسَاهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ﴾ تەرجىمىسى: « كاپىرلار دىنلىرىنى مەسخىرە ۋە ئويۇنچۇق قىلىۋالدى، ئۇلارنى دۇنيا تىرىكچىلىكى ئالدىدى، ئۇلارنىڭ بۈگۈنكى كۈنگە مۇلاقات بولۇشىنى ئۇنتۇغانلىقىلىرى ۋە بىزنىڭ ئايەتلىرىمىزنى ئىنكار قىلغانلىقىلىرىغا ئوخشاش، بىز بۈگۈن ئۇلارنى ئۇنتۇيمىز (يەنى ئۇلارنى دوزاخقا قالدۇرىمىز).» [سۈرە ئەئراپ 51-ئايەت].

بۇنىڭ بىلەن گەرچە توپ ئويناش ئەسلىدە توغرا بولسىمۇ، لېكىن ھازىرقى ئويۇنلار شەرىئەت چەكلىگەن ئىشلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغانلىقى ئۈچۈن ھازىرقى زاماندىكى توپ ئويناشنى كەسىپ قىلىۋېلىشنىڭ ھارام ئىكەنلىكى ئوچۇق بولىدۇ.

بولۇپمۇ بىزنىڭ بىلىشىمىزچە: كەسىپى توپچىلار توپ ئويناش ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ يۇرتىدىكى خەلقئارالىق كۇلۇپلارغا بارىدۇ، كاپىرلارنىڭ يۇرتىدا يۈز بېرىدىغان پىسقى-پۇجۇر، گۇناھ-مەسىيەتلەر ھېچ كىشىگە مەخپى ئەمەس، شۇنىڭدەك ئۇ يەرلەردە توپچىلار ئاياللارنىڭ، نەپسى-شەھۋەتنىڭ، شان-شەرەپ، مال-دۇنيانىڭ ۋە نام-شۆھرەتنىڭ پىتىنىسىگە ئۇچرايدۇ.

شۇنىمۇ ئاگاھلاندۇرۇپ قويۇش كېرەككى، بەلگىلەنگەن شەرتلەرگە مۇۋاپىق ھاجەت بولمىسا كاپىرلارنىڭ يۇرتىدا تۇرۇش چەكلىنىدۇ، توغرا بولمايدۇ. بۇنىڭ بايانى ئىلگىرى 27211 - نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىدا بايان قىلىنغان.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.